SocialKritik

Nr. 165 – april 2022
Tidsskrift for social analyse & debat

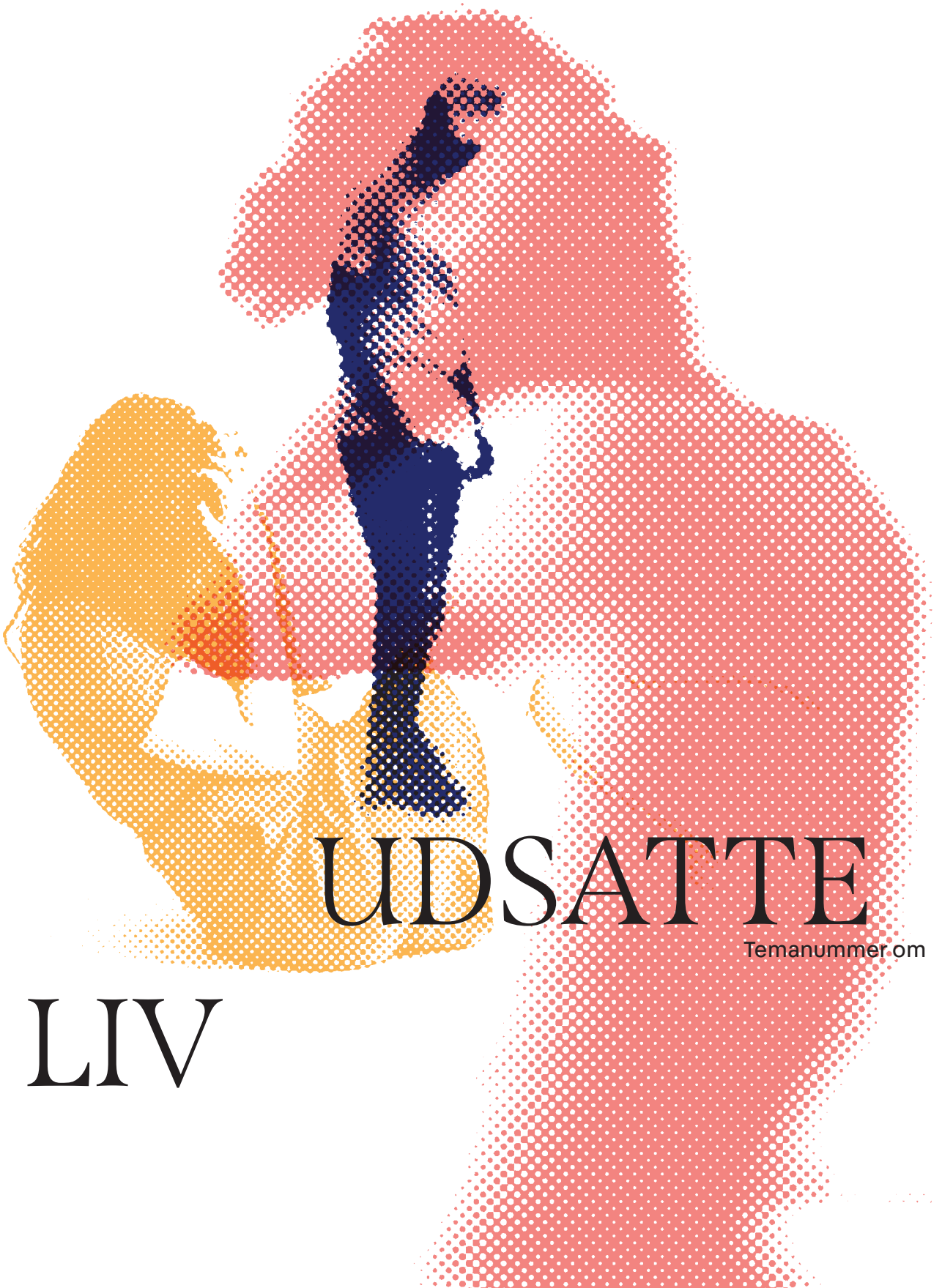

UDSATTE LIV

Temanummer om

Brun Omsorg

Essay af **Lærke Sick Broskov Jensen**

Bodegaer over hele landet fungerer som et hjælpesystem parallelt med det offentlige. Men hvor det kommunale tilbud om socialpædagogisk støtte fokuserer på at gøre borgerne selvhjulpne, udgør de brune værtshuse en arena af autentisk omsorg. Som bodegaejer kan du blæse på Servicelovens implicitte moralske fordringer om, at hjælp skal føre til selvhjælp. Hvis stamgæsten foran disken er sulten nok, går du naturligvis om i baglokalet og smører vedkommende en rugbrødsmad. Med dette essay ønsker jeg at vise, at de ellers uddøende bodegaer faktisk er en ressource i samfundet, da de støtter borgere, der ellers er udenfor systemet.

BRUNE BODEGAER

I sommeren 2020 vandrede jeg og min højskoleveninde et stykke af den jyske pilgrimsrute, Hærvejen. En nat sov vi på en billig kro, der tilfældigvis husede byens lokale bodega. Indtil nu havde aftenerne primært budt på varm kakao og læsning i soveposerne, så muligheden for at ruske lidt op i turen med et værtshusbesøg, virkede oplagt. Selvom jeg til daglig jævnligt kommer på bodega, *føltes dette besøg anderledes.*

Aftenens øvrige gæster var tydeligvis stedets faste klientel. De kendte hinanden og bartenderen godt. Min veninde og jeg mærkede et tydeligt skel mellem *dem* og *os*. Vi, som de udefrakommende, var genstand for en særlig opmærksomhed. Først blev der hvisket om os, derefter begyndte vi at få skiftevis besøg ved vores bord af de respektive stamgæster, som spurgte lidt ind til os, men allermest delte de deres egne fortællinger. Aftenen blev både fornøjelig og billig, da barklokken gentagne gange ringede og omgange blev givet.

Oplevelsen var selvsagt et tilbagevendende samtaleemne resten af pilgrimsfærden. Især en af stamgæsterne, lad os kalde ham Karl, gjorde indtryk. Karl hamstrede inderlommerne fulde af åbne ølflasker, hver gang barklokken ringede. Lige indtil han vandt på den enarmede tyveknægt og selv blev i stand til at ringe med klokken. Vi hørte indgående om hans job, og hvor vigtigt det var, at han snart skulle hjem, for at møde på arbejde den efterfølgende dag klokken fem om morgenen. Karl virkede godt bedugget, men efterlod et indtryk af at arbejde, bodega og hjem for at sove den ud, var hans sædvanlige rutine.

Året efter skulle jeg i gang med mit bachelorprojekt på socialrådgiverstudiet. På årgangen talte vi om emner som hjemløshed, tvangsanbringelser og andre sværvægtere i socialrådgiververdenen, men uden at jeg mærkede en gnist. Samfundet trådte vande under anden corona-nedlukning, og på trods af mange afsavn var det største for mig ikke at kunne komme på bodega. Jeg holder af den stemning, som bliver skabt af det velkendte interiør i kombination med dunkelheden og tæppet af røg, som tilsammen fremkalder følelsen af, at tiden er gået lidt i stå. Bodegaen huser mennesker fra alle samfundslag og skaber et rum, hvor alle er lige. Her er det ikke afgørende, hvad du laver eller hvor meget du tjener. Det interessante er, hvem du er, og om du er godt selskab.

Mit bodega-afsavn gav mig den tanke, at hvis jeg, der går på bodega et par gange om måneden endda uden at have et egentligt stamsted, savnede bodegalivet, hvad så med dem, som

♥

Relationer

Ensomme personer har i gennemsnit en kortere levetid end personer, der ikke er ensomme. Mennesker med stærke sociale relationer har generelt set et bedre fysisk og psykisk helbred end personer med svage sociale relationer (Ahlmark et al., 2018).

plejede at komme der dagligt? Hvad med Karl? Hvad laver han, når stamstedet er nedlukket? Hvilken betydning for hans og de øvrige stamgæsters liv har det daglige bodegabesøg? Hvad betyder bodegaen som sted for dem? Jeg valgte derfor bodegaen som genstandsfelt for mit bachelorprojekt. Det blev til et projekt, der belyste bodegaens afgørende betydning for stamgæsterne og som fandt, at bodegaerne udgør et parallelt og uformelt socialt hjælpesystem for nogle af sine gæster.

Dagligstuen

Min kæreste arbejder på en af de rigtig brune bodegaer i København. Et af de steder, hvor kundekredsen spænder vidt og tæller fra de højrøstede gymnasieelever, over håndværkerne, der kommer for at få en enkelt fyraftensbajer eller flere, og til pensionisterne, der synes det hele godt kan blive lige lidt for larmende. En hverdagsaften svingede jeg forbi for lige at sige hej på hans vagt. Fra min plads i baren panorerede jeg hen over de få andre gæster. I hvert sit hjørne sad to ældre mænd med en avis og en øl. Jeg spurgte min kæreste, om det var almindeligt, at gæsterne sad og læste avis. Svaret var klart ja. Hver dag bliver der leveret en Berlingske og et Ekstra Bladet, og der kommer altid nogen tidligt for at læse i dem. Med *lidt* mere rift om Ekstra Bladet. Synet af de ældre, uforstyrrede og avislæsende herrer giver oplevelsen af at opholde sig i en dagligstue.

Flere bodegaejere i mine interviews brugte da også udtrykket *dagligstue* til at beskrive, hvad bodegaen er for stamgæsterne. Som en aalborgensisk bodegaejer sagde: "De kalder det også deres dagligstue, det skal man jo lige tænke over, når man beder dem sidde pænt". Henrik og Allan, to stamgæster, brugte *dagligstue* og *udvidet dagligstue* i beskrivelsen af deres stambodega. Begge følte de sig hjemme i deres bolig, men sådan havde de ikke altid følt det. Henrik beskrev hvordan han første gang mødte følelsen, da han efter et samlivsopbrud med et efterfølgende kort ophold på forsorgshjem fik en lille lejlighed, hvor han følte sig *endelig hjemme*. Henrik berettede om sit liv med bodegaen som en fast instans, både som gæst og ansat, men at hans brug af bodegaen også havde ændret sig. Nu udgør de daglige bodegabesøg ved stamstedet på den anden side af vejen en kortere visit end tidligere og foregår om formiddagen. Dagligt konkurrerer han med sin nabo om, hvem der mon kommer først: "Og min underbo der, Aage og jeg, vi kæmper lidt om hvem der kommer først klokken elleve".

Allan havde i 1990´erne været hjemløs og beskrev en lang periode efter at have fået sin bolig, at han ikke følte sig *hjemme* i den.

Metode

Dette essay bygger på empiri og pointer fra en socialrådgiverstuderendes bachelorprojekt, der undersøgte bodegaen som alternativ social indsats for udsatte ældre. Ved komparativ analyse af den hjælp bodegaerne yder versus den kommunale indsats socialpædagogisk støtte jf. § 85 i Serviceloven, viste projektet hvordan der ved 18 ud af de 20 undersøgte bodegaer eksisterer et egentligt parallelt hjælpesystem. Analysen anvender voksenudredningsmetoden for at belyse ligheder og forskelle. Det er en metode man bruger til at udrede en borgers funktionsevne ud fra forskellige temaer (Socialstyrelsen, 2020, s. 52-53).

Dataindsamling

Empirien består af to typer data. En telefonisk spørgeskemaundersøgelse med 20 medarbejdere eller ejere fra bodegaer spredt i hele landet, der indikerede udbredelsen og karakteren af det brune omsorgsfænomen. Undersøgelsen blev fulgt op af tre kvalitative interviews med tre ældre nuværende eller tidligere bodegastamgæster. Informanterne er anonymiserede og refereres til som Brian, Henrik og Allan.

Begrebsafklaring

Socialpædagogisk støtte efter Servicelovens § 85 er for voksne, der enten har en betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Indsatsen tilbyder borgeren hjælp, omsorg eller støtte, samt optræning eller hjælp til at udvikle færdigheder. I essayet dækker begrebet bodegaer over bevværtninger, som typisk klassificeres som enten værtshuse, barer eller bodegaer med det kendetegn, at udskænkning foregår i både dag- og aftentimer.

Konklusion

Analysen viser, at bodegaerne yder hjælp inden for voksenudredningstemaerne *egenomsorg, samfundsliv, sundhedsforhold, praktiske opgaver og relationer.* Projektet peger på, at der er en væsentlig forskel mellem hjælpesystemerne. Hvor den kommunale indsats fokuserer på at udvikle borgerens egne færdigheder, består bodegaernes støtte primært i at udføre de handlinger, borgeren ikke selv er i stand til.

Hjemløshed forstås oftest som at stå uden fysisk bolig, men kan også forstås som en psykisk tilstand, hvor man har en fysisk bolig, som man ikke føler sig hjemme i og derfor kan føle sig hjemløs (Brandt, 2016, s. 27-28). Allan nuancerede hvordan han i den periode, hvor han ikke følte sig hjemme, brugte stambodegaen meget. Der kunne han føle sig som en del af et fællesskab, også uden at tale med de andre gæster. Bodegaen blev for ham en udvidet dagligstue, hvor han var tilpas. En erstatning for den manglende følelse af at have hjemme i sin bolig.

Bodegaejerne meddelte, at de havde stamgæster, der kommer dagligt efter at have mistet deres ægtefælle. Stamgæster, der bor uhumsk eller på et lille værelse. Stamgæster, som Allan og Henrik, der ikke føler sig hjemme i deres bolig. Preben Brandt beskriver dét at føle sig hjemme som: "... steder, hvor vi hører hjemme, hvor vi føler, at vi hører til, hvor vi føler os trygge" (2016, s. 28). At bodegaen så samstemmende bliver betegnet som dagligstue indikerer, at den for stamgæsterne både fysisk og mentalt kan kompensere for et mangelfuldt hjem.

Socialkontoret

Det er en kliché, at bartenderen udgør et billigt alternativ til en psykolog. Men en bodegaejer fra København udtrykte faktisk, at realplanet er langt mere vidtgående: "Som bartender er man både advokat, skilsmisseadvokat, socialrådgiver. Du er hele paletten". Flere bodegaer identificerer sig som et slags socialkontor (Thorsens, 2021). I min undersøgelse brugte flere bodegaejere 'social institution' og 'socialkontor' til at beskrive bodegaens praktiske støttefunktioner for deres stamgæster. Bodegaejerne udlagde en vifte af konkrete opgaver, hvori de kontinuerligt støtter deres stamgæster.

En ting som gik igen blandt bodegaejernes hjælpeopgaver er de dagligdags ting, der er digitale eller tekniske som at betale regninger, tjekke digital post og udfordringer med telefon eller computer.

Vi er jo nærmest et socialkontor, ikke med penge og så noget, men hvis de har noget der skal læses, ordnes på computer, nem-id, meddelelser på e-boks, smarttelefonen, så slæber de det med under armen og så hjælper vi med det [bodegaejer, Fyn].

Min egen erfaring med socialpædagogisk støtte jf. § 85 i Serviceloven fortæller mig, at netop disse sager er meget almindelige støtteområder for borgere, der modtager socialpædagogisk støtte. Men det er også opgaver, jeg som barnebarn kan genkende at hjælpe mine bedsteforældre med. Paradoksalt nok ser vi en tendens til, at den type digitalisering, som ellers skulle gøre borgerne

Vi er jo nærmest
et socialkontor,
ikke med penge og så noget,
men hvis de har noget
der skal læses, ordnes
på computer, nem-id,
meddelelser på e-boks,
smarttelefonen,

SÅ SLÆBER DE DET
MED UNDER ARMEN
OG SÅ
HJÆLPER VI
MED DET

[bodegaejer Fyn]

Nu åbner vi jo op igen, så skal jeg lige øve mig på at huske deres navne. Så vigtigt. De lyser op som små stjerner, når man kan deres navn. Og kan spørge indtil, hvordan det går med en opgave.

[DET] BETYDER MEGET, AT MAN FØLER SIG SET OG ANERKENDT.

[bodegaejer Nordjylland]

mere selvhjulpne, gør særligt ældre grupper af borgere hjælpeløse. Udfordringen må formodes at være særlig stor blandt udsatte ældre. Et meget konkret forhold er, at personlig betjening i banken er dyrere end at ordne sine transaktioner selv over nettet:

Det er en løbende opgave som værtshusejer. Det er hver måned, hvor jeg hjælper 2-3 stykker med at betale deres regninger, for de har ikke smartphone eller computer, og så koster det 70 kroner at få det ordnet i banken. Så gør jeg det bare for dem [bodegaejer, Aalborg].

Vandhullet

En eftermiddag i april 2021 besøgte jeg en privat garage, der under corona-nedlukningen tjente som en erstatning for bodegaerne. Brian havde sammen med nogen kammerater indrettet garagen som smugkro for dem selv og de andre stamgæster fra bodegaen. Etablissementet bestod af et køleskab fyldt med kolde øl til en 5'er, magelige siddepladser og guldølsdamer på væggene. Brian rapporterede, at han under nedlukningen drak en del mere end ellers. Det skyldtes hans økonomi som kontanthjælpsmodtager. Således fik det en stor betydning, at en øl i garagen kostede 5 kroner mod 20 kroner på bodegaen. Som Brian smågrinende sagde: "Så der er lige fire bajere der".

Flere bodegaejere delte da også en vis bekymring for, at deres stamgæster ville drikke væsentligt mere under nedlukningen. Som socialrådgiverstuderende fandt jeg bekymringen interessant: kan et sted, som lever af at sælge alkohol rent faktisk have en indvirkning på gæsternes potentielle mådehold med deres alkoholforbrug? Bodegaejernes og Brians vidnesbyrd peger på, at flere elementer spiller ind. Nogle bodegaejere gav udtryk for bekymringen over, at de under nedlukningen ikke kunne holde øje med stamgæsternes alkoholindtag. *"Når de kommer hos mig, kan jeg kontrollere, hvor meget de drikker"* [bodegaejer, Odense] og *"Når de har fået en tår for meget, kan jeg godt sige de skal hjem og sove til middag"* [bodegaejer, København]. Andres bekymring blev primært udtrykt for de af deres stamgæster, der under nedlukningen ville blive overladt til ensomhed med et øget alkoholforbrug som kompensation for det manglende selskab, bodegaen også tilbyder.

Jeg er ofte blandt udenforstående stødt på den forestilling, at bodegaer er steder, hvor der generelt bliver drukket umådeholdent. Dette kunne flere bodegaejere ikke bekræfte. Som modsvar på denne fordom kunne de skitsere, hvordan deres gæster ofte kommer for blot en kop kaffe eller hvordan de bruger flere timer på en enkelt øl:

Det er meget mere socialt end folk går og tror. Folk tror, at man drikker sig i hegnet ved bodegaerne. Sådan er det jo ikke. Det er lidt som en klub, hvor man bare kommer for at mødes. Det er meget mere socialt end at folk bare sidder og sumper. Ikke sådan et druksted [bodegaejer, København].

Der er altså tegn på, at bodegagæster nødvendigvis ikke behøver at drikke umådeholdent, eller drikke overhovedet, for at deltage i bodegamiljøet. Det vil sige at økonomi, selskab og bodegaejernes opsyn med stamgæsterne kan have en begrænsende indflydelse på mængden af alkohol, som stamgæsterne indtager. Dog uden at underkende, at hovedparten af gæsterne kommer for netop at drikke og gerne mere end en enkelt øl. Som en bodegaejer fra Nordjylland påpegede om nedlukningen af bodegaerne: "Jeg tror, at der er mange politikere, der ikke har været klar over, hvor vigtigt det er at have et vandhul at gå hen til. Man kan tale om sundhed, men der er så meget socialt i det". En almen forståelse i samfundet er at røg og druk er usundt. Men bodegaejeren her lader til at bruge et mere holistisk sundhedsbegreb med fokus på stamgæsternes mentale helbred og livskvalitet.

Klubben

Det særlige rum bodegaen udgør, er blevet indfanget i diverse popkulturelle fænomener. Titlen på den ikoniske titelsang i Sam's Bar, *Where everybody knows your name,* indrammer det meget godt. At bodegaen er et sted, hvor man ikke hensynker i anonymitet, vidner min kærestes arbejdsliv om. Han kender samtlige af stamgæsters navne; ved hvad de laver, og hvilken øl de fortrækker - og der er altså ikke tale om en lille flok. At dette personlige kendskab er et vigtigt særkende for bodegaerne, blev understreget af en bodegaejer og tidligere pædagog fra Nordjylland:

Nu åbner vi jo op igen, så skal jeg lige øve mig på at huske deres navne. Så vigtigt. De lyser op som små stjerner, når man kan deres navn. Og kan spørge indtil, hvordan det går med en opgave. [Det] betyder meget, at man føler sig set og anerkendt.

At det betyder noget, at nogen kan ens navn, tænker jeg de fleste kan nikke genkendende til. Det, at nogen jeg har mødt for lang tid siden, kan huske mit navn og måske endda en lille detalje, giver mig følelsen af at være vigtig og gør mig glad. Så hvorfor skulle det være anderledes for mennesker i en mere udsat livsposition?

Det er vigtigt, da det at føle sig set kan gøre, at man føler sig som en del af et fællesskab, som kan nedbryde følelsen af ensomhed (Eide & Eide, 2007, s. 141-142). Min undersøgelse viste, at personalet ved bodegaerne formår at se og være der for deres stamgæster, hvilket afføder at stamgæsterne føler sig som en del af et socialt fællesskab, ligesom historien om Allan. Det betyder, at bodegaen kan være med til at bryde ensomhed og social isolation for mennesker, der nødvendigvis ikke er eller kan være en del af andre sociale fællesskaber.

Henrik udlagde, hvordan han kun sparsomt havde kontakt med sine biologiske børn og børnebørn, men at han gennem bodegaen var blevet reservefar for andre bodegagæster, som han kaldte papbørn og var i daglig kontakt med. Med stolt stemme kompenserede han sit afsavn: "Så har jeg så til gengæld en masse papbørn her i byen. (...). Det er bare nogen. Altså. Jeg er som en slags far for dem. En reservefar. Det er derfor jeg kalder dem papbørn". Det var tydeligt for mig, at relationen til de selvvalgte børn var meningsfuld og givende for ham. Min undersøgelse viste, at mange stamgæster indgår i ingen eller få andre sociale fællesskaber end det bodegaen tilbyder. Bodegaerne udgør et rum, hvor man kan knytte bånd, der kan kompensere for manglende relationer og fællesskaber.

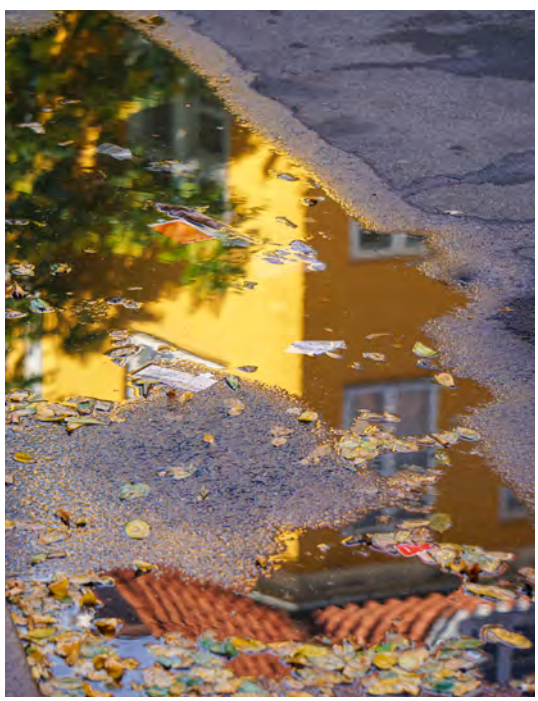

Opsyn

En gennemgående observation er, at man i bodegamiljøet sørger for at holde opsyn med hinanden. Der eksisterer konsensus om, at man tjekker op på hinanden. Så hvis en stamgæst bryder sin sædvanlige fremmøderytme, kontakter enten bartenderen eller en af de andre stamgæster den udeblevne stamgæst. "Hvis en person ikke har vist sig i 2-3 dage, så ringer man til personen for at høre om det er almindelig sygdom eller om der er noget galt. Det gør stamgæsterne også ved hinanden" [bodegaejer, Nordjylland]. En bodegaejer fra Aarhus refererede det samme, men også at der på hendes bodega eksisterer en egentlig politik om, at stamgæsterne dagligt skal ringe og hjælpe hinanden med at stå op.

En anden aarhusiansk bodegaejer gisnede om årsagen til, at stamgæsterne kommer på bodega:

Det er fordi, der er nogen at snakke med. Hjemme sidder de tit i deres sofa, de drikker hverken øl, vand eller kaffe og får ikke spist derhjemme. Ved mig kommer de ned og får en øl og en rugbrød og nogen at snakke med.

Bodegaen er altså ikke bare et socialt sted eller et sted hvor man kan få hjælp. Det er i høj grad også et sted, man kan komme og modtage omsorg fra personalet, som man måske ikke får andre steder.

En bodegaejer fra København beskrev, hvordan hun påmindede stamgæster om at få spist, og at hun om nødvendigt gik ud bagved og smurte en rugbrødsmad til dem. En medarbejder ved en fynsk bodega fortalte, at hendes arbejdsgiver ofte købte mad på 'bud' for at kunne tilberede en stor omgang mørbradbøf til stamgæsterne. Og at samme bodegaejer også kører ud med en portion mad til sengeliggende stamgæster. En bodegaejer fra Aalborg fortalte, at han under corona-nedlukningerne især var bekymret for en stamgæst, som han vidste havde svært ved at gå i bad, få klippet negle og generelt pleje sig selv. Bodegaejeren fortalte ikke, om han normalt plejede at støtte stamgæsten med den personlige hygiejne, men andre bodegaejere bemærkede, at det at komme på bodegaen for mange stamgæster, er deres eneste daglige aktivitet i det offentlige rum, hvorfor bodegabesøget bliver den primære årsag til overhovedet at stå op, gå i bad og gøre noget ud af sig selv. Vi er nok en del, der selv som socialt privilegerede individer under nedlukningen havde udfordringer med at opretholde vores gode hverdagsrutiner med bad, pænt tøj, fast døgnrytme m.v. Det betyder noget, at man har noget at stå op til. En fast rytme. Også når rytmen er at besøge bodegaen rundt om hjørnet.

Tillid

Min undersøgelse viste også, at bodegaerne forbinder stamgæsterne med sundhedsvæsnet, hvor de blandt andet hjælper stamgæsterne med ledsagelse til og fra lægen og støtter dem til at blive indlagt ved fysiske og psykiske sygdomme. En bodegaejer fra Fyn fortalte:

Jamen, vi har en kunde, der væltede med sin elscooter og slog sit ben. Det fortalte han jo først, da der var gået en måned, hvor han viste mig det og så fik jeg ham til læge. Hvis han ikke havde været til lægen, så havde han fået savet det ben over.

Udtalelsen gjorde særligt indtryk på mig, da den illustrerer hvilken tillid stamgæsten nærer til bodegaejeren og som sandsynligvis gør sig gældende for flere stamgæster. Jon Dag Rasmussen (2019, s. 198), der har skrevet en Ph.d.-afhandling om usædvanlige ældre menneskers liv i København, understreger vigtigheden af at opbygge tillid og tryghed i arbejdet med denne målgruppe. Min erfaring med socialpædagogisk støtte er, at det er et almindeligt fokuspunkt, at borgeren skal lære sin støttekontaktperson at kende og opbygge tillid, før man kommer så langt som til overhovedet at arbejde med formålet med støtten. Jeg har haft borgere der, når deres støttekontaktperson har skiftet job, ikke har ønsket at forsætte støtten med en ny støttekontaktperson på trods af et eksisterende støttebehov. Det illustrerer en af grundene til at stamgæsterne benytter sig af det uformelle hjælpesystem: hjælpen kommer fra en relation, der ved at være opbygget over en længere periode er tillidsfuld og tryg. I kontrast hertil står kommunale indsatser med personale, der jævnligt udskiftes, faste telefontider og hvor relationen først opbygges, når støtten iværksættes. Som en bodegaejer fra Aalborg udtalte: "De får ikke den rette hjælp fra systemet. Det er svært for dem at få kontakten til hjælpen. Nogle gange er det et svært tilgængeligt folkefærd [sagsbehandler]. Der er vi meget mere tilgængelige [bodegaerne]".

Omsorg

Jeg har portrætteret bodegaen som en social ressource for stamgæsterne, og som en bodegaejer fra Aalborg udtalte: "Det er som om vi [bodegaerne] ikke tænkes som vigtige, men vi er jo altafgørende for dem, der falder udenfor kasserne" [bodegaejer, Aalborg]. En gennemgående følelse flere bodegaejer udtrykte var, at de ikke føler at bodegaerne bliver anerkendt for den rolle de spiller for stamgæsterne. En bodegaejer fra Aalborg påpegede, at der mangler en anerkendelse af bodegaerne, da de kan

være det, der binder stamgæsterne sammen med resten af samfundet, hvilket min undersøgelse underbygger. Det, jeg håber du som læser tager med videre fra dette skriv er, at bodegaen som alt andet i denne verden er en nuanceret og kompleks størrelse. Jeg har malet et billede af bodegaen som en arena, som ikke bare tilbyder sociale støttefunktioner, men hvor der ydes autentisk omsorg for en samfundsgruppe, der ofte er udenfor systemet. Dette på trods af bodegamiljøets ry for at facilitere en usund kultur, hvor dagligt indtag af alkohol og røg er omdrejningspunktet. Min undersøgelse viser, at bodegaen i de bedste tilfælde kan udgøre en væsentlig ressource og et holdepunkt i stamgæsternes liv, som ikke kan erstattes af offentlige støtteforanstaltninger. På bodegaen er stamgæsterne en del af et socialt fællesskab, der tilbyder omsorg og uformel hjælp til alt mellem himmel og jord.

Litteratur

Ahlmark, N., Sørensen, I., Davidsen, M., & Ekholm, O. (2018). SUSY UDSAT 2017 Sundhedsprofil for socialt udsatte i Danmark og udviklingen siden 2007. Statens Institut for Folkesundhed, SDU. https://www.sdu.dk/sif/-/media/images/sif/sidste_chance/sif/udgivelser/2018/susy_udsat_2017.pdf

Bekendtgørelse af Lov om social service, LBK nr. 1287 af 28/8 2020

Brandt, P. (2016). Mødet med det hjemløse menneske - projekt UDENFOR: fra frivillighed til frivillig organisation. Preben Brandt og Projekt UDENFOR.

Eide, T., & Eide, H. (2016). Relationsteorier. I: *Kommunikation i praksis – relationer, samspil og etik i socialfagligt arbejde* (s. 125-152). Klim.

Rasmussen, J. D. (2019). *Ældre på samfundets underflade*. Frydenlund Academic.

Portnoy, G. (1989). Where everybody knows your name.

Socialstyrelsen (2020). *Voksenudredningsmetoden Version 2.0 - Inklusiv Fælles Faglige Begreber.*

Thorsen, A. (2021, 5. februar). Bodegaerne mangler. Det minder os om mændene i velfærdsstatens udkant. *Zetland*. https://www.zetland.dk/historie/s8DPvEwG-mO3EymML6a938

Lærke Sick Broskov Jensen

Uddannet socialrådgiver fra den interkulturelle og internationale linje på Københavns Professionshøjskole i 2021. Studerer kandidaten Social Studies of Gender på Lund Universitet og er deltidsansat som socialrådgiver i Voksenrådgivningen i Hvidovre Kommune, hvor hun arbejder med socialpædagogisk støtte og midlertidige botilbud.

ISSN 0904-3535

Selskabet til Fremme af Social Debat
www.socialkritik.dk

SocialKritik